

KULTÚRA

ROČNÍK XXIV. – č. 15

DVOJTÝŽDENNÍK ZÁVISLÝ OD ETIKY

22. SEPTEMBRA 2021

Vydáva FACTUM BONUM, s. r. o. • Šéfredaktor TEODOR KRIŽKA • Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava • mobil: 0911 286 452 • e-mail: teodor.krizka@gmail.com • Cena 1,90 €

Snímka: Teodor Križka

Téma hodnôt nie je len otázka literatúry, divadla, filmu, estetiky, hudobnej kultúry, výtvarného umenia či folklóru ... Týka sa podpory kádrov a ideologického obsahu zo strany štátu. Hodnoty determinujú rozvoj, tvorivosť spoločnosti a úroveň sociálnych vzťahov. Vo sfére hodnôt sa pohybujeme všetci. Oficiálny mediálny priestor pre prezentáciu hodnôt majú nielen politicky korektní politici, štátni umelci a vedci, ale aj pestrá zmes politických mimovládnych organizácií, kaviarenských povaľačov a teoretikov, stigmatizujúcich spoločnosť s pocitom intelektuálnej vyspelosti a nadradenosti. Ich život zabezpečuje prezentácia obsahu politickej korektnosti. Pravosť hodnôt je argumentovaná univerzalizmom, čím je daná aj ich "trvalá" platnosť. Vládi subkultúrnych diletantov a figúrok sa javí zápas o akési "abstraktné hodnoty spoločnosti" ako priťažujúci náklad. Režimoví dozorcovia vždy

Pravosť hodnôt

dohliadali na financovanie hodnôt, ktoré moc ideologicky petrifikovali. Miešať otázky hodnôt, ekonomickú teóriu, „víťaznú misiu“ USA (NATO) v Afganistane a covidovú inscenáciu sa zdá smiešne. Pokúsme sa však byť trochu dialektickí a hľadáme imanentné súvislosti... sú to predsa hlavné udalosti dneška...

Josefovi Stalinovi sa pripisuje výrok – bez teórie nás čaká smrť. Pripisoval zásadný význam masám pochopiteľnej učebnici politickej ekonómie. Propagandistické oddelenie ÚV si uvedomovalo, že dosiahnutie splnenia úloh je možné iba za predpokladu konzistentnej ideologickej práce vo vzťahu k masám. Dominantné postavenie ministerstva propagandy Tretej ríše pod vedením Josepha Goebbelsa vybuďovalo tak-

isto diktatúru a poskytovalo "morálne" odôvodnenie násilia a apartheidu. Liberáli sa hrajú na spoločnosť bez ideologických inštrukcií. Vytvorili tak samostatnú ideológiu. Jej základom sú hodnoty, ktoré chránia ekonomický záujem,

PETER POGÁDY

jeho morálne opodstatnenie a oprávnenosť. Ekonomická teória petrifikuje ekonomické záujmy na základe hodnôt vládnucej elity. V liberalizme je elita definovaná vlastníctvom, ktorého objem určuje rozsah vplyvu. Neobmedzený objem a predmet vlastníctva odôvodňuje práve ideológia a hodnoty. V globalizovanej spoločnosti je popretie oprávnenia koncentrácie kapitálu v rukách

niekoľkých rodín predpokladom pre porážku korporátnej diktatúry. Možnosť ovládať kapitál, médiá, finančný systém, trhy, najnovšie výrobné a technologické prostriedky koncentráciou moci, vedú k následnému "zákonnému" vyvlastneniu obyvateľstva prostredníctvom dlhu. To vedie automaticky do existenčnej závislosti a podriadenosti. Dnes sa tak deje nielen na úrovni štátu, ale na úrovniach kontinentálnych. Aktivity komisie EÚ sú toho dôkazom. Ciele sú také isté, ako v komunistickej diktatúre. Opačnou legálnou alternatívou je odmocnenie korporácií daňovou politikou štátu. To sa však nestane, pokiaľ korporácie štát privatizovali. Po nacistoch a komunistoch sa chystá zničiť tradičné hodnoty Európy liberalizmu, s prívlastkami pro-

gresivnosti, pirátstva a "kultúrneho" neomarxizmu. Cieľom je liberalizmus absolutistický. Zdravý rozum sa dnes stotožňuje s konzervativizmom. Niet sa čo diviť, veď deformácia pojmov a ich významu je aj výsledkom vzdelávacej a kultúrnej politiky štátu. Mocenskou korisťou, ale aj predpokladom k moci sú verejnoprávne médiá s povinným financovaním občanmi. Na Slovensku dokonca na základe prihlásenia na elektromer. To je nehorázne vydieranie. Verejnoprávne médiá získava na svoju stranu vláda, ktorá má podporu nadnárodného informačného holdingu. Médiá prideľujú etiketu bojovníkov za demokraciu a dokážu dostať na výslnie najúbohejšie figúrky so sebavedomím poľného maršala. Jednohlasné sterilné diskusie zabezpečujú pozvánky len pre režimistické hlasy. Diskutovať o probléme je možné len s vedomím, že aj tak je len jediný názor správny.

(Pokračovanie na 4. strane)

Ako ľahko sa myslí a žije ľudom s jednoduchým, lineárnym videním sveta. Nijako si neuvedomujú, že ich "sväté" úmysly a ciele sa môžu stať iba nástrojom širšej geopolitiky.

Málokomu dochádza, že národný princíp bol nástroj stúpenčov Francúzskej revolúcie na rozloženie a likvidáciu monarchií a ich opory - Cirkvi. Je iba prirodzené, že túto deštruktívnu vlnu museli skôr či neskôr podchytiť katolícke národy z obyčajného pudu sebazáchovy. Treba si uvedomiť, že po Prvej svetovej vojne, likvidu-

Kamže kam, Slováci...

TEODOR KRIŽKA

júcej štyri monarchie - Nemecko, Rakúsko-Uhorsko, Ruské impérium a Osmanskú ríšu svet ohrozoval bolševický kozmopolitizmus pod prikrývkou proletárskeho internacionalizmu. Rusko sa stalo základňou svetovej revolúcie, ktorá ohrozovala zvyšky civilizovaných hodnôt európskych národov. Existujú historici, ktorí si vysvetľujú mierovú zmluvu medzi stalinským ZSSR a hitlerovským Nemeckom ako chytrnosť Stalina, ktorý očakával dobytie západnej Európy. Naostatok vychádza na povrch, že v stalinskom ZSSR boli tajne vycvičení nemeckí tankisti a letci.

Dnes sme svedkami pokusu o reštauráciu stalinizmu v novom habite. Deje sa tak nielen na regionálnej úrovni či na úrovni debát v štátnych médiách v Rusku, ale už aj ústami najvyšších predstaviteľov. Čoraz častejšie sa ozývajú pokusy rehabilitovať Stalina ako "veľkého manažera", ktorý zabezpečil víťazstvo nad najväčším zlom ľudstva - nacizmom. Pritom sa ozývajú názory, aké nedávno vyslovil bieloruský diktátor Lukašenko, že Stalin si zaslúži pamätník už len kvôli paktu Ribbentrop-Molotov... Čo to v skutočnosti znamená? No predsa chválu idey rozdelenia Poľska medzi Nemecko a ZSSR. Poľsko v zovretí oboch týchto impérií je odkázané viesť zápas obomi smermi. Aby si relatívnu zabezpečilo nezávislosť, je odkázané reagovať na geopolitické záujmy USA.

A čo katolícke Slovensko? Na ktorú stranu sa pridá? Nateraz sme svedkami akéhosi panslovenského blúznenia vlastencov, ktorí stotožňujú slovanstvo s Ruskom, zabúdajúc, že slovenskými národmi sú aj Ukrajinci a Poliaci či Bielorusi. Pritom si neuvedomujú, že pre Rusko sme zlým príkladom separatizmu, ktorého sa zo všetkého najviac bojí...

Šaňo Mach a L. Novomeský

Úryvok z listu Vilama Kovára Mikulášovi Gacekovi (20. 12. 1968)

...Pred 14 dňami sa stretol Šaňo (Alexander Mach - FV) s Lacom Novomeským u Stana Šmatláka. Šmatláková manželka pochádza z Palárikova - Slov. Medera a je dokonca v akomsi vzdialenejšom príbuzenstve s Machovcami. Strenutie trvalo šesť hodín - od 17 .do 23. hodiny a s tým, že to bol začiatok a že sa bude v týchto schôdzkach pokračovať. Šmatlák vraj nevedel pochopiť, ako je možné takéto priateľské stretnutie aj s objatím - ba aj so slzami, najmä u Laca - medzi dvomi, čo sú na náprotivných stranách. Hovorilo sa o všetkom, pravda, iba zbežne, informatívne a Laco veľa uznal a len žiadal, aby to všetko napísal; najmä skutočnosť, že sa samostatnosť nevyhlasovala pod nátlakom Nemcov, ale predovšetkým z vole Slovákov. Vraj to "oni" (t. j. komunisti) veľmi potrebujú najmä pri terajšom postavení.

Šaňo mu vyčítal, ako sa môže tak oficiálne luháť v súvislosti s udalosťami koncom augusta 1944, že to bola vec komunistov a že za nimi šiel celý národ, lebo veď oni sami museli najlepšie vedieť, že šla za nimi "mizivá" menšina a to ostatné tiahlo s nimi zo strachu pred následkami momentálnymi i budúcimi po skončení vojny, ktorú Nemci prehrávali.

Laco to uznával, ako uznával aj spontánnosť postoja proti (Sovietskemu - FV) zväzu v augustových dňoch v tomto roku.

Vrcholom bola krásna epizóda, keď si spomínali, že v roku 1950 boli spolu v Ruzyni, teda v tej povestnej väznici; vedeli, že sú tam obaja, no nikdy sa nevideli: Laco ako vyšetrovanec. Šaňo ako pripravovaný korunný svedok proti nemu. Šaňo mal aspoň tú výhodu, že mu - ako už odsúdenému - dávali knihy na čítanie. Aj keď to bolo stále to isté: Stalin a pod... , jednako sa mu dostal do rúk český preklad Gončarovho románu Úšust (Обрыв). Šaňosi ho pomaly čítal a meditoval pri tom. Raz našiel na ktorej strane, na WC papieri, Lacovým rukopisom napísanú jednu krátku báseň. Najprv sa mu zdalo, že tu ide o premyslenú akciu: dokázať obom, že spolu udržovali a aj tudržujú spojenie, styky. Nič nebolo ľahšieho, ako papier zničiť... lenže báseň sa mu páčila. A tak sa ju naučil naspamäť a na začudovanie všetkých prítomných ju pekne zarecitoval - celučikú, celú.

Lacovi zvhli oči. Napísal vraj podobných básničiek niekoľko desiatok, no ani jedna sa nezachovala, len táto a to len tým, že sa ju Šaňo naučil naspamäť. Šmatlák si ju potom zapísal:

*Všetko je skončené, niet zámky,
ni od vratok
a nikde ani stebľa
prislovečnej slamy.*

*Pri veciach posledných
myslím na počiatok,*

i na Vás myslím, mami.

*Či ešte žijete,
ako sa máte kdesi,
či Vám ešte slúžia údy slabé, mdlé.*

*I ja som ostarel a myslím,
že sa zdesím,
až uvidím sa znova v zrkadle.*

Laco Šaňa nahováral, aby v každom prípade písal.

Hovorilo sa aj o Tidových Pamätiach (Pamäti Tida J. Gašpara, ktoré v tom čase vychádzali na pokračovanie v Slovenských pohľadoch - FV), najmä o 9. a 10. čísle, a Laco sa vyslovil, že od tých čias, čo vtedy koncom jari 1945 Tido tak "hrozne" rečnieval, nevláde od neho prečítať ani tieto Pamäti, (čo tiež nie je celkom správne).

Sľúbil mu poslať Dr. Gracu, aby sa dohodori na spôsobe, ako to písať a komu to dať.

Hneď na druhý deň predpoludním prišli za Šaňom z Tatranu a sondaovali možnosti vydať jeho prípadné spomienky...

FRANTIŠEK VNUK

Dňa 8. júla 2021 sa členovia Združenia slovenskej inteligencie podujali na úpravu hrobového miesta jedného z najvýznamnejších slovenských národovcov v novodobých dejinách.

Alexander Mach a jeho meno ostane navždy spojené s existenciou Prvej Slovenskej republiky a jeho pôsobením ako ministrom vnútra a podpredsedom vlády v rokoch 1940 - 1944.

Význam jeho osoby naznačil aj sám Andrej Hlinka, keď si z množstva spolupracovníkov a osobných priateľov pozval k smrteľnej posteli práve Karola Sidora a Alexandra Macha.

Deň vzniku samostatného Slovenského štátu 14. marca 1939 bol pre Alexandra Macha najšťastnejší deň jeho života, pretože v ten deň sa skončili jeho obavy pred maďarským obsadením...

Vydávaním falošných dokumentov A. Mach osobne zachránil v rokoch 2. sv. vojny mnohých politicky prenasledovaných ľudí z rôznych štátov, vrátane židov a komunistov. Maďarská vláda až v Berlíne protestovala, že slovenská vláda robí prekážky v jej protizidovských opatreniach, konkrétne aj vydávaním pasov židom utekajúcim z Maďarska na Slovensko.

V júli 1942 vyjadril švajčiarsky reprezentant Svetového židovského Riegnera svoje podozrenie, že deportácie sú iba kamuflážou nemeckého plánu vykynožiť židov. Americký vyslanec v Berne Mr. Leland Harri-

son pokladal toto podozrenie za pochybne a charakterizoval Riegnerevo memorandum ako poplašné chyry inšpirované židmi. A v tomto postoji nebol sám. Takmer nikto nechcel veriť, že by sa v 20. storočí mohli diať také strašné veci. Ba aj samým židom sa zdali tieto hypotézy neveriteľné.

V snahe overiť alebo rozptýliť tieto príšerné podozrenia, britská pobočka Svetového židovského kongresu sa obrátila v septembri 1942 na Dr. E. Beneša s otázkou, čo si on myslí o skutkovej podstate Riegnerevho memoranda. Beneš im odpovedal, že „Riegnereva správa je nielen falošná, ale pravdepodobne je nemeckou provokáciou. Jej cieľom je ospravedlniť nemeckú pomstu, keď sa táto správa uverejní v západnej tlači. Radil, aby sa správa nezverejňovala a on sa medzitým pokúsi zistiť skutočnosť pomocou svojej špiónážnej služby, ktorá je najlepšia v celej Európe.“

Dňa 6. novembra 1942 Dr. Beneš oznámil Svetovému židovskému kongresu, že správu prešetril a má informácie z dvoch nezávislých prameňov. Podľa týchto informácií „Nemci nechystajú nijaké masové vyvraždenie židov“. Niektorí židia boli sice deportovaní na východ, ale „iných židov ponechali vo svojich pôvodných bydliskách, kde sa môžu prakticky neobmedzene pohybovať. Je možné, že postoj nacistov bude krutejší, keď sa bude schyľovať k porážke Nemecka. Ale aj potom nemecké násilie postihne každý podrobený národ rovnako.“

Prosba k priaznivcom Kultúry

Najľahšia forma podpory nášho časopisu je predplatné, z ktorého príjem je predsa len o málo väčší ako zo stánkového predaja.

Predplatiť Kultúru si môžete jednoducho na e-maile: Ganisinova.Renata@slposta.sk

Nepoľavujte v ušľachtilom úsilí, prispejte na číslo účtu Kultúry v Slovenskej sporiteľni

IBAN

SK69090000000000170427664

Spomienka na Alexandra Macha

Takto sa vyhodnocovala situácia na Západe.

Začiatkom marca 1943 dostal Alexander Mach list od spišského biskupa Jána Vojtaššáka, že židia vyvezení zo Slovenska už nežijú (presnejšie – že nežijú všetci), a ak by sa s vyvážaním pokračovalo, išli by na istú smrť. Keď sa to A. Mach dozvedel, ešte v ten deň vyhlásil, že viac nebude ani jeden žid vyvezený, kým nedostane spoľahlivé správy o osude už vyvezených židov. Ale až keď Nemci odmietli pripustiť vyšetrovaciu komisiu do koncentračných táborov, uveril, že to môže byť pravda. V marci 1943 definitívne prestali všetky transporty a slovenská vláda vytrvalo a neústupne odolávala nemeckému nátlaku i hrozbám. Od leta 1943 Slovensko bolo pre židov pomerne najbezpečnejšie územie v strednej Európe a tu hľadali útočisko aj židia zo susedných štátov, hlavne z Maďarska.

Nemci neraz chceli, aby im Slováci vydali niektorých vedúcich

komunistov, ale A. Mach sa vždy odvolal na slovenskú zvrchovanosť a odmietol ich žiadosti. Až do jesene 1944 (pozn.: kým partizáni nevyprovokovali na území Slovenskej republiky zásah nemeckej armády) bolo Slovensko pre nemecké policajné orgány neprístupným územím, ako o tom svedčí aj Dr. G. Husák vo svojej správe do Moskvy (z júla 1944), kde pripomína: „Gestapo na Slovensku za celých päť rokov nezatklo ani jedného slovenského občana.“

Za ministrovania Alexandra Macha sa na Slovensku nevykonala ani jedna poprava, no napríklad v samotnej Viedni bolo za štyri roky popravených vyše 6 000 ľudí. Neutrálne Švajčiarsko neváhalo v rokoch vojny (1939 – 1945) popraviť 33 osôb, ktoré svojou podvratnou činnosťou hospodársky, politicky alebo vojensky ohrozovali neutrálne postavenie štátu. Švajčiarsko si svoju neutralitu zachránilo, my sme našu samostatnosť stratili...

Krátko pred povstaním dochádzali do Bratislavy stále

častejšie hlásenia o vyčinení partizánov na strednom a východnom Slovensku. Mach si až neskôr uvedomil, že jeho politika mäkkej ruky a spoliehania sa na „zdravý rozum“ začala plodiť trpké ovocie. Množili sa lupičné prepady, pri ktorých prichádzali o život predstavitelia slovenského režimu a nemeckí občania. Delegácie zo slovenských dedín prichádzali za Machom so žalobami, že žandári, ktorí by mali chrániť životy a majetok slovenských občanov, vždy zachraňovali a kryli predovšetkým zločiny partizánov. Radikáli a tzv. mladá generácia Machovi vyčítali, že on, ako minister vnútra zapríčinil vznik partizánčiny svojou nečinnosťou a ľahkomyselnosťou.

Alexander Mach bol človekom, pre ktorého služba národu a vlasti tvorila zmysel a cieľ jeho života. Ani v žiaľoch sa nedal zlomiť, ostal pevný vo svojich morálnych zásadách a volil radšej teror zo strany totalitného režimu a nepriateľov, ako by mal vynútené podpisovať falošné

výpovede. Neraz závidel tým, ktorí pri mučení zaplatili svojím životom. Vo väzeniach strávil viac ako 23 rokov.

Viac informácií sa dozviete v politickej biografii Alexandra Macha – Mať svoj štát znamená život od jedného z najznámejších slovenských historikov – Františka Vnuka.

Združenie slovenskej inteligencie zorganizovalo podujatie úpravy hrobu Alexandra Macha v rámci činnosti s názvom Poznávajme osobnosti slovenských dejín – celonárodné obrodzenie. Táto činnosť je zameraná na kultúrne povznesenie – priblíženie významných osobností našich národných dejín najmä mladým ľuďom a tiež podnetenie slobodnej diskusie, ktorá sa z verejnoprávnych médií úplne vytratila.

Spochybňovanie a snaha o rozklad národnej identity, dehonestácia až kriminalizácia národného sebavedomia a manipulovanie historickej pamäte sú v súčasnosti nástrojmi na uchopenie moci a rozvrátenie štátu pochybnými záujmovými skupinami.

Často sme svedkami snáh o získanie monopolu na pravdu a potlačenie historických faktov. Takýto prístup k dejinám odmietame a rozhodli sme sa postaviť proti všetkým, ktorí naše osobnosti dehonestujú, vymazávajú z dejín alebo navodzujú dojem ich bezvýznamnosti.

Vyzývame rovnako zmýšľajúcich ľudí, ktorým nie je ľahostajný osud slovenského národa a Slovenskej republiky, aby sa pripojili k nášmu projektu, prípadne sa nechali inšpirovať a samostatne vyvíjali aktivity národného obrodzenia, podnecovali slobodný dialóg o našich dejinách a nedopustili, aby mladú slovenskú generáciu vychovávali protislovenské skupiny, ktorých úlohou je našu spoločnosť rozložiť.

Veríme, že každý, aj keď nepatrný, čin s podobnou myšlienkou pomôže zachovať národné sebavedomie Slovákov a postupným rozkladom spoločnosti nedôjde k najhoršiemu – strate samostatného štátu.

BRANISLAV ČECH

(Pokračovanie z 1. strany)

Mocenský naratív tzv. liberálneho západu má zásadnú chybu krásy. Produkuje v politike bábkou, ktorých hlavnou schopnosťou je hrať divadlo pre verejnosť. Odmenu je funkcia s prístupom ku korupcii, ktorá zabezpečí vernosť prostredníctvom vydierateľnosti. Ak nepodľahnú korupcii - budú aspoň mlčať, lebo funkcia garantuje lepší plat. Vzniká situácia, keď zamestnanci štátu neobhajujú záujmy občanov. Štát predstavujú občania len formálne - na úrovni preambuly ústavy. Mocensky nikdy nedosiahnu vplyv na rozhodovaciu účasť v systéme centralizovanej nadnárodnej moci. Keď to nedokážu presadiť doma, nedosiahnu to ani za pomyselnými kapitálovými hranicami. Dominantná je moc vlastníkov balíka globalizovaného kapitálu, s ambíciou prispôbovať tejto skutočnosti zloženie a život spoločnosti. Miliardári zo Slovenska túto ligu určite nehrajú...

Priemyselné technologické revolúcie - a z toho vyplývajúce politické zmeny - majú zásadné dôsledky v oblasti sociálnej. Francúzska, či ruská Októbrová revolúcia boli tiež len výsledkom kapitálových záujmov imperiálnych štátov. Revolúcie spolu vytvárali hodnotový systém a vždy mali tvoriť ilúziu spontánnosti porážky "starého" sveta ako výsledok hnevu ľudu... Je naivné si myslieť, že štvrtá priemyselná digitálna revolúcia projektanta Klausu Schwaba má ambíciu byť humánnejšia... Sila konceptu spočíva v skutočnosti, že je už pripravený. Je v záujme kapitálových zoskupení kontrolujúcich finančný systém. Tentoraz je postavený na digitálnej revolúcii a jej technologických možnostiach. Tie menia nielen charakter výroby a spotreby, ale vytvárajú predpoklady pre nové mechanizmy kontroly nás. Ideologickú prácu a jej riadenie prevzalipolitické mimovládne organizácie. Sú financované kapitálovými skupinami a samotnými vládami. Ideologická práca a propaganda je dnes výlučne nadnárodnou doménou. Ich lokálnym politickým vyjadrením sú dnešní progresivisti, piráti, či zelení... Nezrelá mládež svoje sympatie prejavuje na základe konzumu drog, obhajoby neobmedzenej sexuálnej slobody, nezáväznosti rodiny, prehlásenídeviácie za variant normality. Nezáujmajuich ekonomické pozadie a ciele. Sami sú už obeťou a produktom rozpadu rodiny. Všetko je predsa "cool"... Sú to naprogramované obeť vlastnej hlúposti. Ideologické feudálne postavenie liberálnej diktatúry v hre na demokraciu zamietá dialóg medzi občanmi tvoriacimi štát avládou obhajujúcou neobmedzené záujmy nadnárodného kapitálu. Vyplýva to z podstaty kapitálového feudalizmu, v ktorom "urodenosť" a pravidlá hry stratili význam. Trvalá snaha európskej komisie o totalitný superštát reprezentuje jej ideologické pozadie. Napriek všetkému - nemá nihilizmus opodstatnenie. Po každej zime prichádza jar. Logika faktov a zákonitostí reality sú neúprosné. Moc s vášňou popiera dejinné skúsenosti a fabrikuje vyhovujúcu interpretáciu minulosti. Aj to je príznak úpadku veľmoci.

Fiasko v Afganistane bude mať

zásadný dopad na vývoj tzv. "západu". Vojny sa prehrávajú hlavne pre namyslenosť a pre podceňovanie protivníka. Zanechanie celého zbrojného arzenálu v hodnote miliárd dolárov je investíciou do tvorby nového záujmového konfliktu. Deštrukcia veľmocenského ekonomického a politického postavenia Ameriky už započala... Ekvivalentom bola v ZSSR gorbačovská "perestrojka". V Rusku môže padnúť režim, ale nie štát... Amerika tiež bude musieť hľadať nový koncept budúcnosti. Výsledok určí, či existencia štátu je nezávislá od štruktúry moci. Inštalácia konzervantov "status quo" - v podobe Bidena v USA, či Černenka v bývalom ZSSR - predznamenáva zmeny. Sú to jasné príklady nepochopenia sily základnej hodnoty - sociálneho charakteru ľudského spoločenstva. O podobu Afganistanu bude zvädzaný boj na vnútorných frontoch. Je to zápas o civilizačne pokrokovejší štát vlastnými silami, o postavenie fundamentalistického náboženstva v spoločnosti a o rozsah sekularizácie štátu. Ten nedokáže zvädzáť žiadne cudzie, aj technologicky najvyspelejšie okupačné armády. Misiežoldnierskych armád na zvädzanie neexistujúcich "univerzálnych" režimových hodnôt nemajú budúcnosť. Vojenskou a ekonomickou mocou sa dá spoločnosť

znásilňovať len dočasne. Mocenská predstava sa zrúti pri najbližšej možnosti, niekedy banálnej udalosti... Ovládanie spoločnosti, postavené len na ekonomickej výhodnosti, nezávisle od morálnych, kultúrnych tradícií, bez kontextu na kultúrny, sociálny a ekonomický dopad, nemá budúcnosť. Okupanti a spolupráca s nimi vždy vzbudzuje morálne opovrhnutie, aj keď spoločnosť nie je názorovo homogénna a je nositeľom nezmierniteľných, aj krvavých vnútorných konfliktov. Nenávisť ku kolaborácii spoločnosť zjednocuje, aj keď nie je vnútorne jednotná. Je však jednotná vo svojej kultúrnej podstate a tradíciách. Spolupráca USA s bývalým spojencom Talibanom sa môže opäť záujmovy obnoviť. Ekonomickým cieľom každej imperiálnej vojny je vytiahnuť z kapsy štátneho rozpočtu bilióny dolárov na úkor vlastného obyvateľstva a zvyšku sveta. Vlády na Slovensku zostali tradične spojenecky verné "bratstvu v zbrani", aby prezentovali svoju "suverenitu". Afganistan je však zaujímavý nielen geostrategickou polohou, ale aj zdrojovým bohatstvom. Vysoké percento analfabetov s kalašnikovmi v rukách má výhody aj nevýhody. Súčasne slovenská politická reprezentácia na úpadok dozorujúcej veľmoci nechce radšej ani pomyslieť...

Zatiaľ nie je jasný vývoj situácie, aby museli upraviť svoju rétoriku. Kabátové revolúcie budúcnosť negarantujú.

Globalizačný projekt "demokratickej" liberálnej diktatúry počíta s tým, že masa pred parlamentom nemá za sebou kapitál, ideologickú prípravu, ani organizačné koncepty a mediálny holding... Z toho vyplýva sebedomie a arogantnosť pri porušovaní ľudských a ústavných práv. Pád koronovej inscenácie bude ekvivalentom "vítězstva" v Afganistane. Okupačná žoldnierska armáda tak intenzívne ochraňovala, oslobodzovala a demokratizovala, až radšej ušla... Ochrana životov a zdravia je obdobne presadzovaná pod etiketou morálnej opodstatnenosti. Bude to skutočná fraška, keď sa zistí, akú reálnu hodnotu mali škatuľky z umelej hmoty s fľaštičkami a špáradlami do nosa. Aktuálne politické a odborné elity im priradili ekonomickú a funkčnú významnosť a nazvali to diagnostickým testom s relevantnou plošnou výpovednou hodnotou. Pretestovať treba celú populáciu, lebo zdraví sa stali hrozbou verejného zdravia... Na tom je vystavaná babylonská veža testovacej a očkovacej mašinérie. Je to hra o tom, ako hlboko dokáže človek v strachu sám seba ponížiť pred hlúposťou, ziskuchtivosťou a arogantnosťou

moci...Štát treba predsa donútiť kupovať to, čo nepotrebuje. Žiaľ, v každom režime sa v akademickej obci rodia aj krysy. Ako môže štát nariadiť povinné vstreknutie experimentálnej látky do tela, za ktorej následky nechce zobrať zodpovednosť výrobca, štát a ani lekár? Čo je to za režim, keď sú jeho občania nútení nechať sa očkovať na vlastné riziko, pod hrozbou straty zamestnania a existencie? Ak si niekto myslí, že pod vlajkou ochrany života a zdravia nás čaká len život s náhubkami, tak žije mimo reality. Náhubok, ako symbol podriadenosti režimu a permanentná elektronická kontrola znamenajú trvalú fašistickú diktatúru. Tá, za cenu obetí, vždy zanikla. "Odborníci" meniaci svoje názory ako spodné prádlo, nedokážu mediálne udržať klimu kompetentnosti "konzília odborníkov". Väčšina kolaborantov je spravidla bez zábran prehodená cez palubu takisto, ako osudy ľudí zničené koronovou inscenáciou. Mocenské ovládanie štáda je v tejto fraške nadradené všetkému... Európska komisia má v tomto smere najvyššie ambície. Teóriu "demokratického centralizmu" odkopírovali od komunistov. Objasnenie toho, či ide o globálny kriminálny syndikát, zločinecké zoskupenie nemiernych rozmerov a prepojení, nie je

Kresba: Andrej Mišanek

až tak vzdialené za horizontom. Sú zločiny s tak širokou sieťou a s tak veľkou spoluprácou zmanipulovanej masy, že jasne identifikovať individuálnu trestnú zodpovednosť je obtiažné. Napriek tomu mal Norimberský súd veľký význam. Definoval zločin a vytvoril právny precedens...

Demokracia je abstraktným pojmom s množstvom alternatív chápania. V súčasnosti sa stala ideologickým nástrojom ekonomického a politického záujmu. Bez subjektov s nezávislým názorom niet demokracie. Občanom, žiaľ, chýba právne sebavedomie. To sa tvorí len v právnom štáte a v relatívnej ekonomickej nezávislosti. Nezávislý občan a právny štát sú preto neziaduce. Obtiažnosť zápasu občana o nezávislejšiu existenciu je dnes daná konfliktom s globálnou ekonomicou mocou. Periférnosť moci v gubernii určuje aj periférnosť reprezentantov, dosadzovaných na základe kolaborácie.

Európa žije na dlh takisto ako USA. Európska únia má jasné totalitné ambície a chová sa arrogantne voči strednej a východnej Európe. Všetky vlajkové hodnoty - ako ľudské práva, demokracia, slobodný trh, právny štát, racionalita, sekularita a humanistické myslenie v nej nadobudli podobu karikatúry. Stotožňuje sa v nej reformácia s deformáciou. EÚ sa stala programom elit pre elity. Treba si dať odpoveď, či je záujem o „kultúrnu revolúciu“, ktorá zničí sociálnu štruktúru, rodinu a tradície spoločnosti - s ambíciou vytvoriť „nového“ človeka. Ktorá politická strana je schopná získať pre spoluprácu skutočné elity štátu, keď každá politická tlčhuba chce byť aspoň ministrom...

V súčasnom režime straníckej demokracie s nadnárodným diktátom je nereálne získať pre spoluprácu elity, ktoré chápu štát ako štát občanov - v záujme občanov. V slovenských pomeroch nadnárodné projekty organizovala spravidla kaviarská hra na intelektuálov a mysliteľov, s pocitom vyspelosti, nadradenosti a oprávnenosti rozhodovať o živote a bytí. Bola to vždy ich kariéna šanca v novom konštrukte hodnotového univerzalizmu, ktorý sa nikdy nepodarilo presadiť. Vždy to bola a je skupina, ktorej sebavedomie bolo postavené na finančnom a politickom krytí aktuálnej alebo budúcej dozorujúcej veľmoci. Na hrad sa vstupovalo spravidla cez kriminál. Táto cesta nemusí byť len jednosmerná. Bratislavské kaviarne zohrávali historickú úlohu pri zrode a pádoch režimov a štátností, v ktorých Slováci prežívali.

Na internete kolujú trefné hlášky:

“Noemovu archu postavili amatéri, zatiaľ čo Titanik odborníci“...

“Noe bol považovaný za konšpirátora, pokiaľ nezačalo pršať“...

Archou záchrany slovenskej štátnosti môžu byť len hodnoty ľudí, ktorí majú záujem o zachovanie slovenskej identity. Bez previazanosti vlastnej kultúry a vlastnej ekonomickej sily to nie je možné. Pravosť hodnôt preverí osud štátnosti.

PETER POGÁDY

„Zázrak na Visle“

K 101. výročiu historickej bitky pri Varšave

Náš časopis mal v júli a auguste letnú prestávku a teda nebolo kde pripomenúť si historické 101. výročie udalosti, ktorú história pozná pod menom „Varšavská bitka“, ktorá však prešla do poľských dejín pod názvom „zázrak na Visle“ (Cud nad Wisłą). Išlo o historické stretnutie armád Východu so Západom, kresťanskej civilizácie s barbarizmom, slobodného života s bolševickým tyranstvom.

Bolševická revolúcia, ktorá vypukla v roku 1917, viedla k pádu cárskeho Ruska a po takmer trojročnom krviprelievaní k nastoleniu prvého komunistického panstva na svete. Ale víťazní komunisti sa nechceli uspokojiť s nadvládou v jednom štáte. Lenin a Trockij snili a rečnili o svetovej revolúcii. Plánovali a boli rozhodnutí exportovať revolučnú marxistickú ideológiu do celého sveta. Hlásali, že aj na Západe je pôda pripravená a zrelá pre bolševizmus; aj tam zbadačené, bezbranné a utláčané proletárske masy iba čakajú na ozbrojenú pomoc, ktorú im Sovietske Rusko je viac než ochotné poskytnúť.

A tak v lete 1920 na Leninov povel sovietska Červená armáda pod vedením maršala Tučačevského začala svoj prvý útočný výboj na Západ. Lenin a celé bolševické vedenie tvrdili a verili, že v porazenom Nemecku, kde podmienky nadiktované mierovou konferenciou vo Versailles vyvolali vlnu odporu a iba prehĺbili všeobecnú nespokojnosť a nevraživosť voči víťazným západným veľmociam, je pôda zrelá pre revolúciu.

Medzi Nemeckom a Sovietskym zväzom vznikol však v roku nový štát. Po takmer 150-ročnom rozdelení medzi Nemecko, Rusko a Rakúsko došlo k obnoveniu samostatného poľského štátu. Cesta do Nemecka mohla teda viesť len cez Poľsko.

V Poľsku obnova štátnej samostatnosti neprebíhala hladko. Priniesla so sebou mnohé organizačné, hospodárske a spoločenské problémy. A okrem toho, v záchvate oživeného nacionalizmu Poliaci mali veľmi ambiciózne územné nároky voči svojim susedom. Svojím expanzívnym správaním sa im podarilo v rozpätí niekoľkých mesiacov znepriatelíť si takmer všetkých susedov: Ukrajincom, Litovcom, Slovákom, Čechom, Nemcov... Pritom neváhali využiť revolučnú situáciu v Rusku a posunúť východnú hranicu Poľska až po Kyjev.

Útok Červenej armády bol do istej miery vyvolaný poľskými územnými ambíciami. Pri tejto krvavej konfrontácii poľská armáda,

ktorá mala čeliť útočnej Červenej armáde, nebola ani vojensky ani materiálne na túto úlohu pripravená a pred mohutnou presilou protivníka iba zúfalo ustupovala. Južné krídlo oddielov Červenej armády obkľúčilo Lvov, hlavný úder však smeroval na Varšavu. Tu sa sústredili poľskí bojovníci pod vedením maršala Pilsudského.

Bola to počtom pomerne veľká armáda, pretože nečakané množstvo poľských mužov a mládeňci sa dobrovoľne a s nadšením hlásili do boja za záchranu „ojczyzny“, ale mladý poľský štát nemal dost zbraní ani streliva na ich výstroj. Francúzi, ktorí so sympatiami pomáhali Poliakom obnoviť ich štát, boli ochotní poskytnúť im potrebnú výzbroj, ale pražská vláda odmietala pustiť vlaky s vojenskou pomocou cez česko-slovenské územie. Odôvodňovali to tým, že tu ide o poľsko-ruský konflikt a v takom prípade Česko-Slovensko pokladá za najsprávnejšie zaujať neutrálne stanovisko. V skutočnosti však išlo o politickú pomstu; Poliaci si rozohnevali Čechov nielen svojimi prehnanými nárokmi na územie Sliezska a Tešínska, ale aj podporou, ktorú Poliaci poskytli Hlinkovi a jeho spoločníkom v auguste 1919 pri ich ceste na mierovú konferenciu v Paríži.

V druhom augustovom týždni oddiely Červenej armády stáli pred bránami Varšavy a situácia Poľska vyzerala beznádejne. Zahraniční i domáci vojenski pozorovatelia predpovedali nielen pokorujúcu porážku poľského vojska, ale aj nezastaviteľný pochod bolševikov

na Západ. Vládne úrady a všetky diplomatické zastupiteľstvá - s výnimkou pápežskej nunciatury, ktorú viedol Achille Ratti, neskorší pápež Pius XI. - opustili Varšavu. Vyzeralo to tak, že Varšavu a Poľsko môže zachrániť iba zázrak.

A za ten zázrak sa teraz poľský národ začal modliť. Poľský ľud so sviečkami v rukách kľáčil pred obrazom Matky Božej Čenstochovskej a prosil o záchranu Poľska.

K prvým bojovým zrážkam došlo 12. augusta. Boje pokračovali aj v ďalších dňoch a k rozhodnému obratu došlo 15. augusta, na sviatok Nanebovzatia Panny Márie. Bol to Boží zásah do dejín! Mnohí hodnoverní svedkovia dosvedčujú a v denníkových záznamoch z tej doby sa vyskytujú zmienky, o zvláštnom úkaze na oblohe nad Varšavou. Viacerí autori tvrdia, že nad bojiskom sa zjavil obraz Panny Márie ochrankyne Poľska.

Či už veríme tomuto výkladu, alebo o ňom pochybujeme, historickou skutočnosťou zostáva, že v ten deň poľský Dávid premožol sovietskeho Goliáša.

Boje pri Varšave sa skončili 24. augusta. V nasledujúcich dňoch a týždňoch poľská armáda vytlačila sovietskych vtrielcov zo svojho územia a pripravila im ďalšiu porážku na rieke Neman (15. - 21. septembra). V tom čase však už obe bojujúce strany boli vyčerpané a pod silným tlakom Francúzska i Veľkej Británie došlo k prímeriu dňa 12. októbra. Boje boli definitívne ukončené mierovou zmluvou podpísanou v Rige

18. marca 1921.

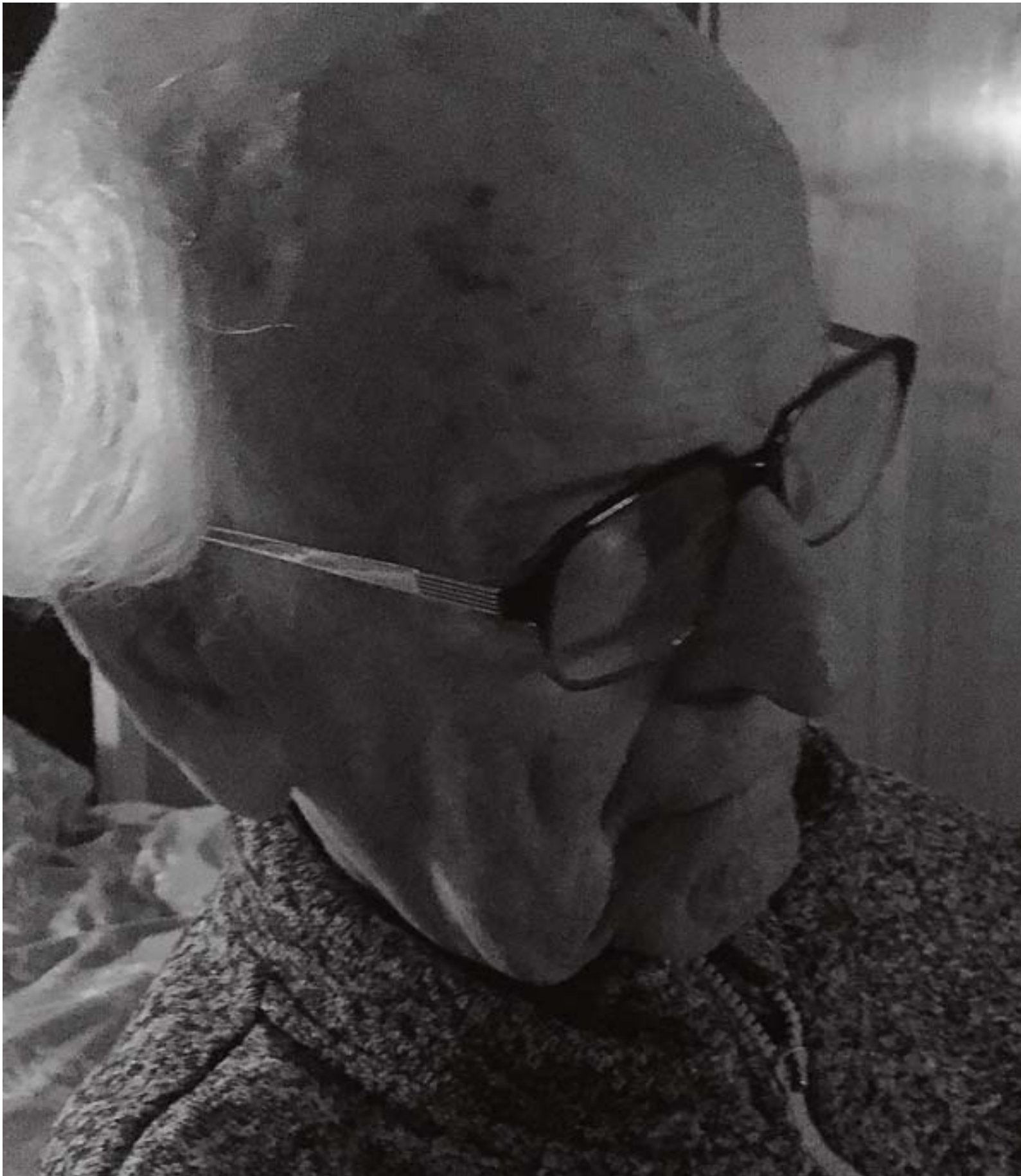
Bitka pri Varšave znamenala dočasné zastavenie bolševickej rozpínavosti smerom na západ a v tomto ohľade má významné kľúčové postavenie nielen v dejinách Poľska, ale aj v dejinách Európy. Zmenila aj vnútornú politiku Sovietskeho zväzu, kde sa teraz namiesto exportu revolúcie začal kľásť dôraz na „budovanie socializmu v jednom štáte“.

V Poľsku prevažná väčšina národa pokladala porážku bolševických vojsk za vymodlený zázrak. Ako autor výrazu „zázrak na Visle“ (Cud nad Wisłą) sa obyčajne cituje poslanec poľského „Sejmu“ (parlamentu) Stanisław Stroński, ale aj viacerí cudzí pozorovatelia pripúšťajú, že toto nečakané víťazstvo „hraničí so zázrakom“. Tak, napríklad, britský diplomat a historik Lord D'Aberton pokladá bitku pri Varšave za jednu z 18 rozhodujúcich bitiek v dejinách sveta (The Eighteenth Decisive Battle of the World: Warsaw, 1920, London 1931), za udalosť, ktorá zmenila beh dejín.

Poľský spisovateľ a publicista Jan Franczak pri nedávnej spomienke na túto mimoriadnu udalosť povedal: „Víťazstvo nad bolševizmom pri Visle má nám aj dnes čo povedať. Aj vtedy v 1920 bolo medzi nami mnoho takých, čo sa nazdávali, že nám hrozí porážka. A my sme zvíťazili! Dnes zápasíme s rovnakým drakom, iba s tým rozdielom, že nie je červený, ale dúhový. Nesmieme sa vzdávať. Musíme bojovať, musíme ho zatlačiť ta, odkiaľ vyšiel.“

FRANTIŠEK VNUK

I málo je veľa

(Malá príhoda)

Túto príhodu som sa rozhodol napísať preto, že ľudia malé a každodenné veci podceňujú. Domnievajú sa, že na svete sú dôležité iba veci mimoriadne, vynikajúce, o ktorých sa veľa hovorí a píše, za ktoré sa udeľujú odmeny a podobne. Ale neviem si predstaviť koberec bez malých priadzi, dom bez tehál alebo panelov, zorané pole bez jednotlivých brázd, ani univerzitu bez základnej školy. A napokon celú ľudskú kultúru a civilizáciu vybudovalo ľudstvo obyčajnou drobnou prácou, ako je napríklad kydanie hnoja, pasenie stád, dojenie kráv, výroba prvého i ďalších kolies, kopanie zavlažovacích kanálov a hra s kameňom, z ktorej sa narodili sochy.

Tieto myšlienky by sa mi iste neboli ponúkli, keby som si cestou do svojho rodiska nebol spomenul

na príhodu, ktorá sa tam stala jedno teplé májové popoludnie ešte za mojich študentských rokov.

Zem voňala ako koláč na veľkonočnom stole. Akýsi sviatok previeval dedinou. Máj. Nikdy sa človek nenasýti tejto krásy. Umiera a vstáva. Táto skutočnosť je rozprávkejšia ako rozprávky. Táto reč, ktorej rozumejú vtáci, stromy, potoky i včely, vanie vo vzduchu. Nepočúva sa. Vdychuje sa. Hádám preto, že i my sme z hlíny. Ako utešené džbány. Džbány na vodu a kvety. Džbány na mlieko. Džbány života, ktorý umiera a vstáva.

Máj.

Na dolnom konci dediny pod husťmi javormi sedel ujo Palko. Bafkal si z fajky a hľadel do korún stromov. Občas si odpľul. Rukávom si utrel ústa a o čomsi uvažoval.

Vtom z horného konca dediny sa blížil nezvyčajný rachot do ktorého zaznievali výkriky: Hó, hó, hóóó! Zastavte ich! Ujo Palko pochopil. Za zákrutou na briežku sa ukázal konský záprah bez gazdu, ktorý sa rútil v šíalenom cvale. Všetko sa pratalo z cesty. Ľudia híkali v úľaku. Pred domami sa hrali deti, i také, ktoré sotva

chodili. Len-len že ich stačili ratovať. Voz tancoval za koňmi ako detská hračka. Spenené kone sa teraz rútili dolu vřískom. Každú chvíľu mohli naraziť do niektorého z plotov alebo rovno do niektorého domu. Všetky pokusy mužov i mládencov zastaviť ich boli márne. Splašený kôň je živel. I dnes. Ujo Palko pochopil. Vstal, rozhladol sa, fajku bleskovo vyklopkal na zem, vstrčil ju do vrečka a prudko sa rozbehol dopredu, kde sa ulica celkom zužovala a kone sa nemohli vyhnúť. Pričapil sa k plotu a čakal. Zdivočené kone sa privalili a ujo Palko sa ako blesk vyšmaril jednému na šiju. Ľavou rukou sa oceľovo pridržal, pravou schmatol zubadlá a mohutným trhnutím ho priam zrazil k zemi. Kôň vzoprel predné nohy a po chvíli sa ocitol na zadku. Všetko trvalo veľmi krátko. Druhý kôň sa pritláčal smerom na uja Palka, ale vzápätí sa mihli obe ruky na druhé zubadlá, a druhý kôň si takisto sadol na zadné nohy. Všetko sa stalo ako vo vytržení. Všetko stíchlo. Kone sa penili a chveli. Ujo Palko ich jemným mrmlaním a potľapkávaním utišoval. Kone sa po krátkom trhaní utišili. Ľudia vybehúvali z dvorov

a čudovali sa. Čudovali sa najmä preto, že kone zastavil človek pomaly už v päťdesiatke a človek, o ktorom si ľudia radi klebetili. Ujo Palko sa totiž vyhýbal ľudom. Možnože mu niekedy ukrivdili. Ktovie. Neznášal veľa reči. Keď hovoril, človek mal dojem, že sú to rozhodnutia ako rozkazy na vojne. Nikdy sa neopravoval. Bol akýsi neprístupný, ale nikdy neodmietol nikomu pomoc. Poznali ho iba tí, ktorí s ním prišli do priameho styku. Tí vraveli, že je to veľmi dobrý človek. Je uzavretý, ale stále sa usmieva. Ba dedo Ondrej o ňom povedal, že je to jediný človek, do ktorého sa nezahryzli diablove zuby. Lebo má dušu z mramora a srdce z pšeničného chleba. A dedo Ondrej vie všetko. Ujo Palko i teraz kone uviazal pevne o neďaleký gaštan, prestrel si dlaňou spotené čelo, odpľul si, a odišiel. Bez slova. Sadol si opäť pred svoj dom pod husté javory, naplnil fajku, bafkal si a hľadel do korún stromov. A na tvári sa mu pohrával úsmev ako úsmev detí, ktoré nečakane dostali veľký dar.

Táto príhoda vzrušila celú dedinu a ujo Palko sa začas spomínal ako neobyčajný človek. „Kto by si to bol

pomyslel,“ vravievali o ňom. Ale pomaly sa na to zabudlo. Príhody odchádzajú spolu s dňami, v ktorých sa stali.

Leto sa naplnilo slnkom a žatva bola blízko. Obrovské vlniace sa more pšenice priam volalo: Podťe žat! Bolo to, akoby z neba na zem padol veľikánsky úsmev a premenil sa na chlieb. Tie pšeničné moria! Ako tečúce zlato! Keď sa cez ne človek pozerá na trčiace veže kostolov, pripadajú mu ako stožiare lodí na spievajúcom mori. Na rovine človek cíti tep tvorenia. Už nie je mu tajomstvom, iba zážitkom. Rovina je ako dlaň matky. Plná tepla a lásky. Ujo Palko mal veľmi rád roviny. Predovšetkým však pšenicu a slnečnice. Keď oddychoval na svojom poli na juh od majera, stále si sadol do tieňa slnečníc, klobúk si dal na kolena a neprestával sa čudovať tejto kráse.

„Pozri, ako sa obracajú k slnku. Taká obyčajná vec. A predsa neobyčajná. Vysmejú ťa, ak im povieš, že sa čuduješ. Ale ja sa čudujem. Pozri na ten les, les svetla. Je to ako les slnk. A všetko sa robí potichu. Narodí sa, rastie, umiera. V každom čase. Celé pole, celé šíre pole. Mlčí, akoby nebolo. A je tu, zväčšuje sa každý deň a každú noc. Živí nás a potešuje. A my ľudia kričíme. Stále kričíme. Robíme hluk. Za každú maličkosť chceme uznanie, odmenu. Závidíme si. Ja závidím, kde žije on. Upozorňujeme na seba a obraciam sa iba k sebe. Nie k slnku. Najradšej by sme trúbili, aby to celý svet počul. Ale neviem, čo by okrem prázdneho kriku počul. Pozri na tento les slnečníc. Na pšenicu, na lúky. Je to maličkosť a je to veľkosť. Maličkosťí niet. Všetko je veľké. A najväčšie je dobro, ktoré urobíš v tichosti a v skrytosti. Akoby si cez noc vyrástol až do neba. Ako slnečnica,“ vravel mi ujo Palko pri našom stretnutí na poli.

Pomaly by som aj ja zabudol na príhodu s koňmi i na jeho úvahy na poli.

Ale prišlo zväzanie obilia.

V krčme sa v nedeľu večer hovorilo o všeličom. Ujo Michal, ktorý mal necelý hektár poľa, mal na nešťastie mizernú pšenicu. Nuž opíjal sa žiaľom. „To ani nie sú kríže,“ povedal, „to sú len kôpky hnoja. Čo ja si počnem v zime?“

Pondelok už rachotili vozy. Zväžalo sa obilie. Neskoro večer, niečo pred polnocou, sa v mesačnom svite vynoril z dediny volský záprah a lenivo smeroval na pšeničné polia. Nezastal však na úrodných lánach, ale šiel ďalej na lúčne polia, kde sa toho roku nevydarila pšenica. Z voza zoskočil mladík a podával snopy. Voz sa dvíhal ako dom, a keď vyšli na tvrdú poľnú cestu, voľy sa vliekli pomaly, akoby boli meditovali.

Vracali sa domov. Nevyšli však na cestu vedúcu do dediny, ale zahli na úrodné polia. Voz zastal. Starší muž z voza teraz podával mladšiemu snopy, a ten ich kladol do krížov, tesne vedľa tých, ktoré tam už stáli. Kríže z dovezeného obilia boli naozaj ako kôpky hnoja. Keď sa voz vyprázdnil, začali nakladať snopy krásnej pšenice, a to z krížov, ktoré tam už stáli. Keď naložili, odviezli ich na pole, z ktorého práve prišli. Na pole uja Michala. Dvakrát obrátili, lebo pšenica bola bujná. A kúsok za majerom, kde sa končili pšeničné polia a kde bol koniec dedinského chotára, stál les slnečníc. Nespál, iba sa mlkvo díval. Díval sa na tento volský záprah a na človeka, ktorý sedel

Občianske združenie CYRILOMETODIADA v spolupráci so Spoločnosťou Andreja Hlinku a Občianskym výborom MČ Černová zorganizovalo v pondelok 16. augusta 2021 v Parku Andreja Hlinku v bratislavskom Ružinove pietnu spomienku na otca slovenského národa Mons. Andreja Hlinku pri príležitosti 83. výročia jeho úmrtia. Úlohy hlavnej moderátorky sa zhostila Daniela Suchá, predsedníčka o. z. Cyrilometodiada.

Na úvod Daniela Suchá v mene organizátorov občianskeho združenia Cyrilometodiada, Spoločnosti Andreja Hlinku a Občianskeho výboru Mestskej časti Černová srdečne privítala všetkých prítomných na spomienkovej slávnosti venovanej jednej z najvýznamnejších osobností národného a kresťanského života našej novodobej histórie vôbec.

„Andrej Hlinka, obetavý a verný Kristov kňaz, nekonformný politik, človek čistého srdca a rodoľub, každým svojim dychom naplnil svoje životné poslanie: Za Boha život, za národ slobodu. Vďaka Bohu za Andreja Hlinku, vďaka Bohu, že slovenská pamäť ešte stále žije a že sme sa stretli, aby sme si spoločne uctili jeho pamiatku pri príležitosti 83. výročia jeho odchodu k Nebeskému Otcovi.“

Po zaspievaní štátnej hymny SR don Vojtech Zeman, SDB, vyzdvihol jeho obrovský prínos pri formovaní moderného politického slovenského národa.

„Drahí Slováci, drahé Slovenky, a milí priatelia. Stretli sme sa tu na počesť Mons. Andreja Hlinku. Je to otec národa, ktorý svoj život a svoje utrpenie obetoval za slovenský národ. Nehľadal žiadne výhody, ale vedel, že Pán Boh je Otcem každého národa a že

kresťanstvo a národné povedomie idú spolu.“

Don Zeman predniesol aj modlitbu za Andreja Hlinku: „Milosrdný Bože, prosíme ťa za tvojho služobníka kňaza Andreja Hlinku,

ktorému si zveril svätú službu vo svojej Cirkvi a v národe. Zmiluj sa nad ním a daj mu účasť na večnej blaženosti. Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna, ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje s Duchom Svätým po všetky veky vekov. Amen.“ Na záver svojho prejavu pozhnal všetkým tým, ktorí si osobne prišli uctiť pamiatku otca slovenského národa.

Kultúrnu časť programu obohatila pani Helena Čajková recitáciou básne „Modlitba“ od predstaviteľa katolíckej moderny, rímskokatolíckeho kňaza Janka Silana a pán Štefan Suchý hrou na fujare.

Hlavný príhovor predniesol bývalý poslanec Národnej rady SR a spoluzakladateľ modernej slovenskej štátnosti Anton Hrnko. „Požehnaný a pokojný večer vám želim. Dostala sa mi milá povinnosť povedať zopár slov k 83. výročiu úmrtia Andreja Hlinku. Stretávame sa tu každý rok a dnes by som chcel hovoriť o Andrejovi Hlinkovi ako politickom vzore. Ako začínajúci politik mal možnosť kandidovať za Ľudovú stranu. Vtedy sa dostal do konfliktu medzi svojim vedomím, svedomím a slovenským národným cítením a vedením strany. Mal možnosť

pokloniť sa, prijať vedenie, ale on prijal svedomie. Prijal to, čo mu kázalo srdce a jeho záväzok voči slovenskému národu. Radšej nešiel kandidovať, ako by mal kandidovať proti svojim voličom, proti zmyslu toho, čo si vytýčil ako zmysel svojho života. Bojovať za Boha a za národ.“

Poslanec miestneho zastupiteľstva bratislavskej Mestskej časti Ružinov Michal Vicák prečítal príhovor predsedu Občianskeho výboru Mestskej časti Ružomberok Černová Patrika Haba. „Dnes je presne 83 rokov od smrti nášho rodáka, slovenského národovca, politika a najmä horlivého kňaza Andreja Hlinku. V menej jeho rodákov Černovčanov si dovoľujem vyjadriť úctu a vďaka za to, že hlavné mesto Slovenska nezabúda na tohto velikána našich slovenských dejín a pravidelne si tu v Ružinove pripomína jeho významné životné míľniky. Hlinka miloval svoj národ, to, čo hovoril, aj konal. Bol blízko k ľuďom, bol zásadový a neoblomný vo svojich národných ideáloch. Je len málo osobností v našich novodobých a aktuálnych dejinách, ktoré by boli vhodnejšou inšpiráciou pre náš národ, ako bol práve Andrej

Hlinka. Nezabúdajme na to a udržujme jeho odkaz nielen ako tradíciu, ale ako oheň, ktorý v nás a v našich deťoch bude silno horieť aj v budúcnosti.“

Jozef Mikuš, prasynovec Štefana Mikuša, ktorý 28. marca 1921 v Trnave ochránil Andreja Hlinku pred rozzúreným davom, za čo zaplatil svojím životom, vyzdvihol pamiatku svojho uja.

Pavol Stano, predseda Spoločnosti Andreja Hlinku, pripomenul, že pripomínať si odkaz Mons. Andreja Hlinku je stále aktuálne. „Jeho krátke dvojslovné heslo „Za Boha a národ“ má stále platnosť a bude aktuálne vždy. Preto je dobré, vážení prítomní, že sme sa aj dnes stretli pri Pamätníku Andreja Hlinku a vzdávame mu týmto svoju úctu a česť.“

Kladením vencov a zaspievaním hymnickej piesne „Kto za pravdu horí“ sa ukončila oficiálna časť programu.

Mons. Andrej Hlinka patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti moderných slovenských dejín. Ako národ si však málo pripomíname jeho prínos ku konštituovaniu Slovákov za moderný politický národ. Česť jeho pamiatke.

MATEJ MINDÁR

Foto: Štefan Hrušovský.

Don Vojtech Zeman SDB, predsedníčka občianskeho združenia Cyrilometodiada, historik Anton Hrnko. Na snímke hore Marián Servátka

Pápežova piata cesta ku Slovákom

Pastoračné návštevy pápežov vo svete sú mimoriadnou udalosťou. Málo je takých krajín, ktoré rímsky pontifikát navštívi viackrát. Slovensko je jednou z mála takých krajín, ktoré pápeži poctili svojou prítomnosťou štyri razy. Avšak teraz to je/bolo po piaty raz!

Keď človek číta, počúva či pozerá slovenské médiá, katolícke nevynímajúc, tak v rôznych diskusiách i príležitostných vstupoch ho nemilo prekvapí krátka pamäť ako redaktorov, tak aj diskutujúcich.

Prečo krátka pamäť?

Lebo všetci donekonečna opakujú ako nejakú „mantru“, že vraj ide o 4. návštevu rímskeho pápeža na Slovensku. De iure majú pravdu, de facto však nie. Nik z tých ľudí nespomenie kľúčový moment: po prvý raz pápež navštívil Slovákov 8. novembra 1981, keď pred 40 rokmi navštívil Slovenský ústav svätých Cyrila a Metoda v Ríme. Bolo to v tom roku, keď sa stal obeťou povest-

ného atentátu. A k tejto návšteve sa viažu dva závažné momenty.

1. Bola to prvá návšteva pápeža mimo Vatikánu, ktorú Ján Pavol II. absolvoval po zotavení z vražedného útoku na jeho osobu – fotografia z tejto návštevy vtedy doslova obletela svet: objavila sa aj v takých médiách, ktoré mu nevedeli prísť na meno...

2. Najvýznamnejšie je však to, že Ján Pavol II. sa pre toto veľavravné gesto navštívil Slovenský ústav svätých Cyrila a Metoda v Ríme rozhodol preto, lebo „Praha“ mu znemožnila prísť do vtedajšej Č-SSR a navštíviť Slovensko. Karol Józef Wojtyła nám vtedy doslova povedal: „Keď nemôže prísť pápež na zotročené Slovensko, príde na slobodnú slovenskú pôdu v Ríme.“ Pripomeňme, že ten Ústav sme postavili my slovenskí emigranti a exulanti v jubilejnom cyrilometodskom roku 1963 z halierov „chudobnej vdovy“.

Od prvej návštevy Svätého Otca Jána Pavla II. na slovenskej pôde v Ríme uplynulo teda 40 rokov – zmenil sa svet a Slovensko sa stalo nielen slobodným, ale opäť sa objavilo na mape ako samostatný štát. Z „tajnej Cirkvi“ zotročenej komunistickou totalitou sa stala „Cirkve slobodná“, ktorú dodnes poznačila sekularizácia do takej miery, že státisícové davy, čo vítali pápeža Jána Pavla II. v roku 1990, 1995 a 2003, dnes nahrádzajú len tisícové zástupy...

Smutné pomyslieť, že Slováci na Slovensku sa zmenili natoľko, že zabúdajú... Lebo zabudli na tú návštevu, ktorá prispela k slobode slovenského národa a ktorá je súčasťou súčasných dejín Slovenska, dejín Slovákov, aj tých Slovákov, ktorí doma akosi prirýchlo zabudli na roky neslobody, ba nevedia si už na ne ani poctivo spomínať...

JOZEF M. RYDLO

EURÓPSKA
ÚNIA STOJÍ
NA KREŠŤANSKÝCH
ZÁKLADOCH?

ÁNO... VEĎ ČO
POVIE BRUSEL,
TO JE SVÄTÉ!

Zo skicára Andreja Mišanka

